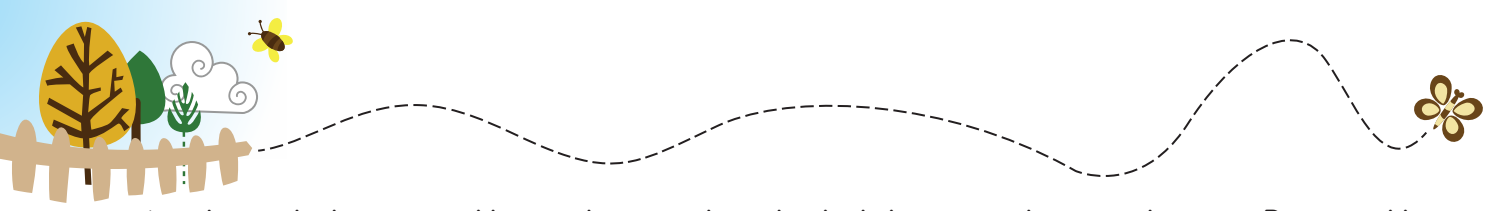

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. SINIF ÇALIŞMA YAPRAKLARI

HAYAT BİLGİSİ

1. Aşağıda bazı çocukların davranışları ile ilgili konuşmaları verilmiştir. Bu çocukların davranışlarının, arkadaşlık ilişkilerini olumlu mu yoksa olumsuz mu etkilediğini belirleyin. Buna göre çocukların isimlerini tablodaki uygun yerlere yazın.

Kimse'nin eşyasını izinsiz almam.

İlhan

Oyun oynarken kurallara uymayı sevmem. Kendi kurallarına göre oynarım.

Yeliz

Kantinde sıra beklemekten hoşlanmam. Herkesin önüne geçerim.

Cansu

Sınıfa yeni gelen öğrenciyle ilgilenmem.

Yener

Arkadaşları'mın düşüncelerine saygı duyarım.

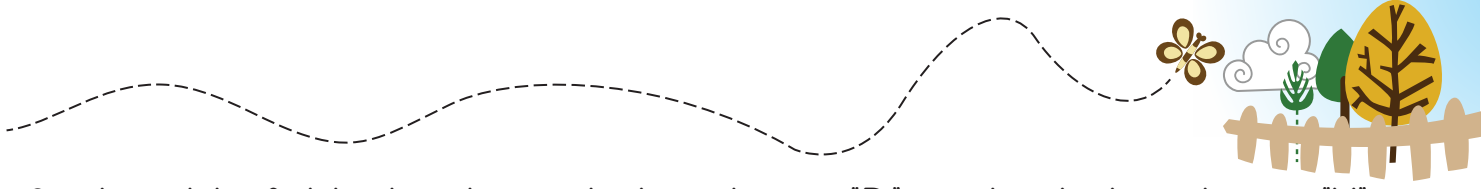
Dicle

Çöpleri yere atan arkadaşları'mı uyarırım.

Uygar

Olumlu Etkileyecek Davranış Gösteren Çocuklar	Olumsuz Etkileyecek Davranış Gösteren Çocuklar
● ● ● ●	● ● ● ●

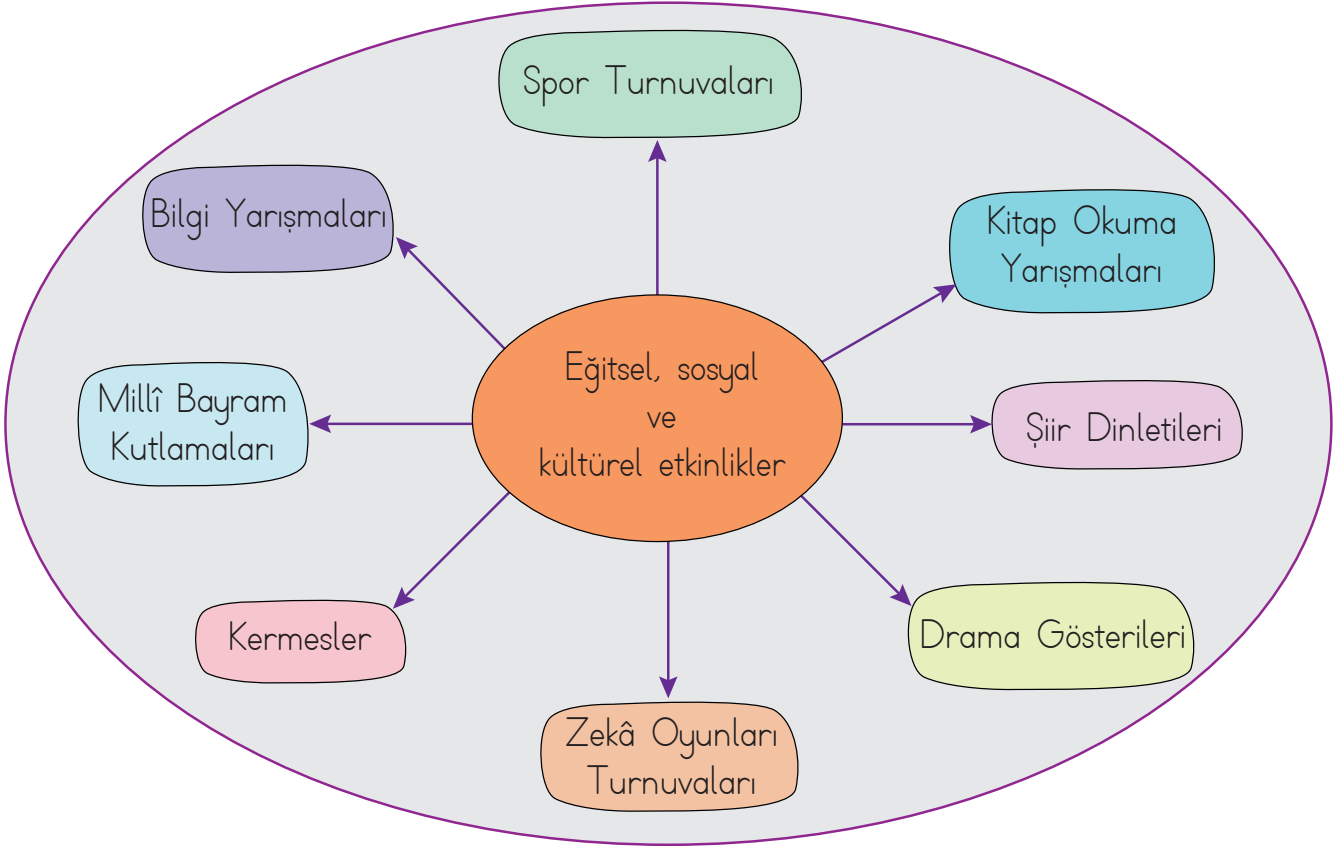
2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazın.

- () Arkadaşımızın fiziksel özellikleriyle alay edebiliriz.
- () Arkadaşlarımıza karşı anlayışlı olmalıyız.
- () Ağlayan arkadaşımızın yanına gidip ona yardımcı olmalıyız.
- () Hata yaptığımızda arkadaşımızdan özür dilemeliyiz.
- () Arkadaşımıza verdiğimiz sözleri tutmamalıyız.
- () Arkadaşımızın bize emanet ettiği bir eşyayı istediğimiz gibi kullanabiliriz.
- () Kalemimi unutana arkadaşımıza yedek kalemimizi verebiliriz.
- () Başarılı arkadaşlarımızı tebrik etmemize gerek yoktur.

3. Okulunuza yeni gelen bir arkadaşınızı bilgilendirmek için sınıfınızın bulunduğu katın krokisini çizin.

4. Okullarda yapılan aşağıdaki etkinliklerden iki tanesini seçin. Seçtiğiniz etkinliklerin birey olarak size ve topluma sağladığı katkıları aşağıdaki tabloya yazın.

1. Etkinlik Adı	
Bireysel Katkıları	
Toplumsal Katkıları	
2. Etkinlik Adı	
Bireysel Katkıları	
Toplumsal Katkıları	

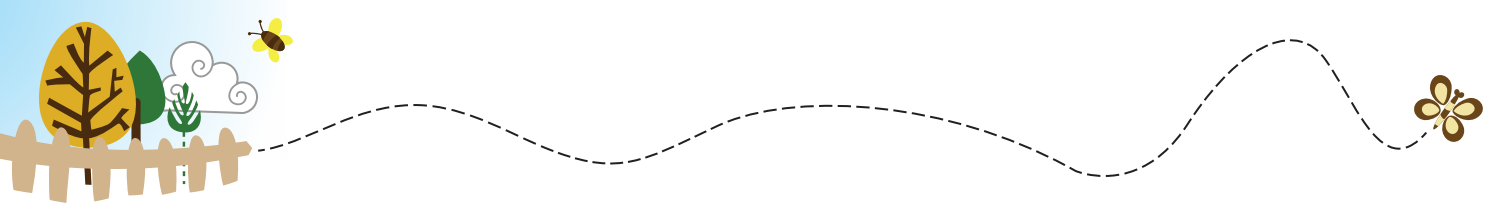
5. a) İstek ve ihtiyaçlarınızı okul ortamında hangi demokratik yolları kullanarak ifade edebileceğiniz maddeler hâlinde yazın.

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

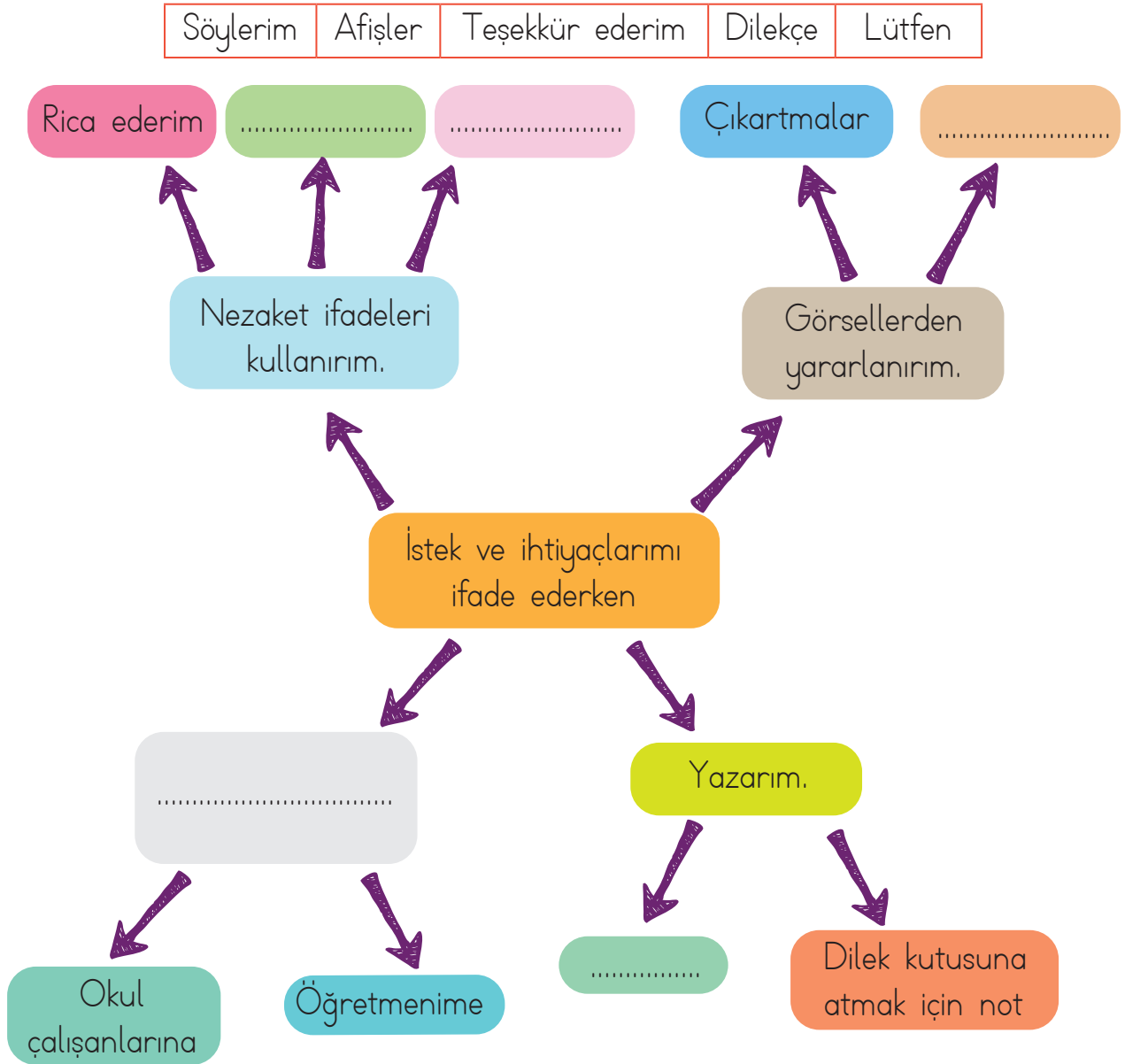
b) Siz de kendi okulunuza ilişkin istek ve ihtiyaçlarınızı ifade eden notu, dilek kutusuna atmak üzere aşağıdaki kâğıda yazın.

Not: Dilek kutusuna atmak istediğiniz not kâğıdı Ek-1'dedir.

c) Aşağıdaki kavram haritasında boş bırakılan yerleri uygun ifadeler ile doldurun.

6. Aşağıdaki tabloya büyüklerinizin çocukluğu ile kendi çocukluğunuzda oynanan oyunlar, oyuncaklar, giyilen kıyafetler, yaşanan evler arasındaki benzerlik ve farklılıkları yazın.

	Büyüklerimizin çocukluğu	Bizim çocukluğumuz	Benzerlikler	Farklılıklar
Oynanan oyunlar				
Oyuncaklar				
Kıyafetler				
Yaşanan evler				

7.

Müge

Alışverişe gittiğimizde önceliği ihtiyaçlarımıza vermeliyiz. İsteklerimizi ertelememiz gerekebilir. İsteklerimiz konusunda ısrarcı olursak ailemizi üzebiliriz. Ailemizin bütçesini boşa harcamış oluruz.

Özge

Harçlıklarımızdan artan parayı kumbaramızda biriktirerek tasarruf etmiş oluruz. Kumbaramızda biriktirdiğimiz parayla kendi istediklerimizi alabiliriz. Böylece ailemizi zor durumda bırakmamış oluruz.

Ailem ihtiyaçlarımı karşılıyor. Bazen istediklerimi çeşitli sebeplerle alamıyorlar. Ben böyle durumlarda ağlıyor ve ısrar ederek istediklerimi aldırıyorum.

Yiğit

Müge, Özge ve Yiğit'in hangisinin söyledikleri yanlıştır? Sizce bu öğrencinin davranışı nasıl olmalıdır? Aşağıdaki boşluğa düşüncelerinizi yazın.

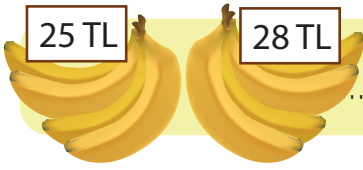
.....

.....

.....

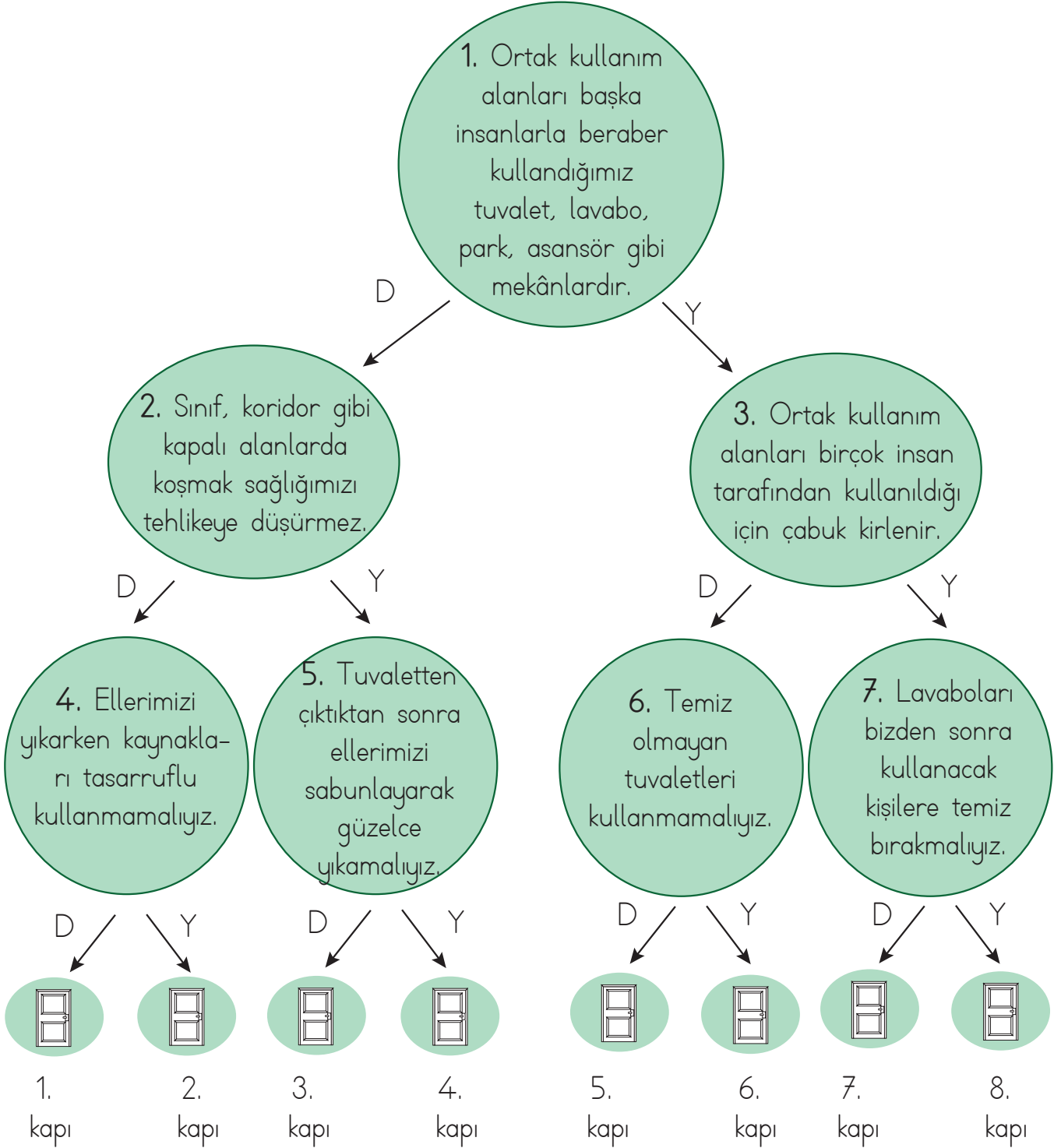

8. Aşağıda yiyecek ve içecek satın alırken dikkatli olmamız gereken durumlarla ilgili görseller verilmiştir. Her bir görseldeki durum için nelere dikkat etmemiz gerektiğini boşluklara yazın.

9. Aşağıda ortak kullanım alanlarında uyulması gereken temizlik ve hijyen kuralları ile ilgili verilen ifadelerden bazıları doğru, bazıları yanlıştır. 1. cümleden başlayarak ifadelerin doğru "D" veya yanlış "Y" olduğuna karar verin ve okları takip edin. Sonuçta ulaştığınız kapıyı istediğiniz renge boyayın.

10. Aşağıda verilen görsellerdeki çocukların trafik kurallarına uyup uymadıklarını belirleyin. Trafik kurallarına uymayanların başlarına neler gelebileceğini görsellerin yanındaki boşluklara yazın.

Trafik kurallarına uyuyor. ☐

Trafik kurallarına uymuyor. ☐

Trafik kurallarına uyuyor. ☐

Trafik kurallarına uymuyor. ☐

Trafik kurallarına uyuyor. ☐

Trafik kurallarına uymuyor. ☐

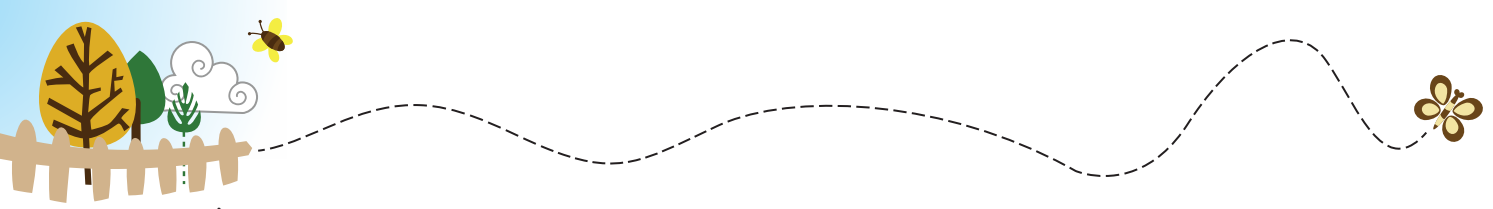
Trafik kurallarına uyuyor. ☐

Trafik kurallarına uymuyor. ☐

Trafik kurallarına uyuyor. ☐

Trafik kurallarına uymuyor. ☐

11. a) Aşağıda ülkemizin yönetim birimleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Verilen yönetim birimlerini yöneten kişileri boşluklara yazın.

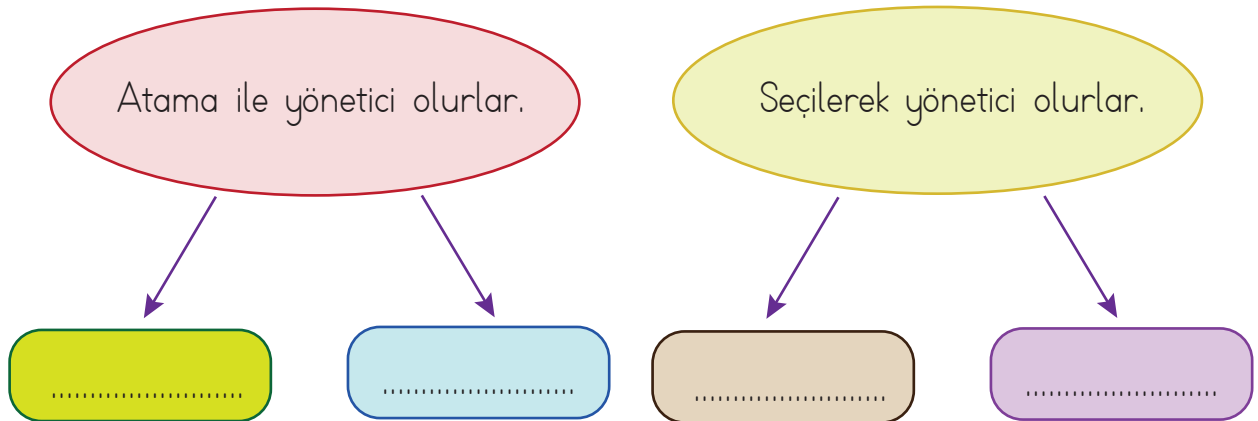
..... köyleri ve mahalleleri yönetir. En küçük yönetim birimidir. Orada yaşayanlar tarafından seçilir.

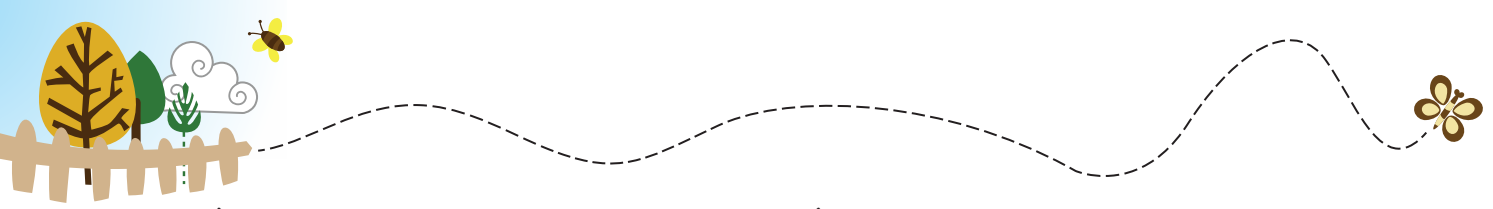
.....; illerin her yönden genel idaresini sağlar, düzenler, denetler. İllere atama ile iş başına gelmişlerdir.

.....; yaşadığımız il, ilçe, ve kasabalarda yapılan temizlik işleri, çöplerin toplanması, aydınlatma, toplu taşıma, su, işletmelerin sağlığa uygun hizmet verebilmesi için denetlenmesi vb. halk hizmetlerini yürütür. Orada yaşayanlar tarafından seçilir.

..... ilçelerdeki idari işleri yapar ve yönetir. İlçelere atama ile iş başına gelir.

- b) Yerel yöneticilerin iş başına gelme biçimlerini uygun boşluklara yazın.

13. a) Yaşadığınız yerin tarihî eserlerini (cami, çeşme, han, hamam, müze, kale, tarihî çarşı, köprü vb.), doğal güzelliklerini ve turistik yerlerini araştırın. Yaptığınız araştırmada elde ettiğiniz bilgileri verilen boşluklara yazın.

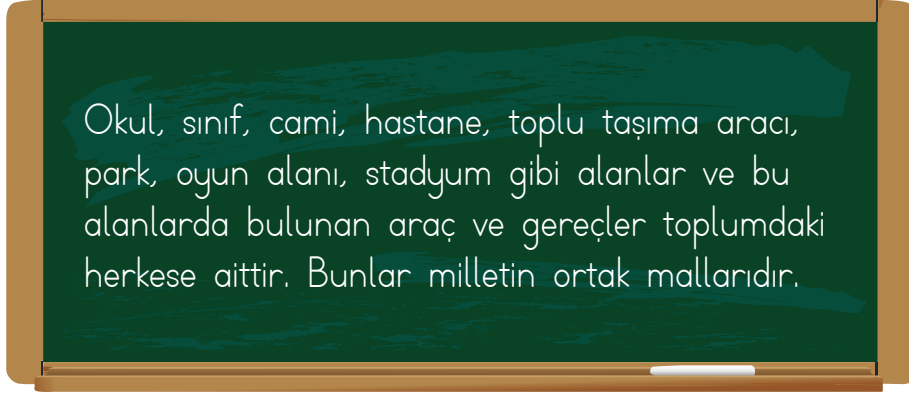
b) Yaptığınız araştırmada en çok beğendiğiniz yerin adını yazın ve görselini aşağıda verilen boşluğı aızın.

.....

14.

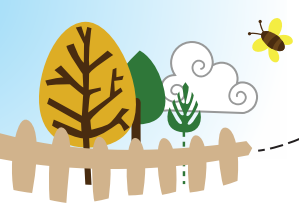

Buna göre, ortak kullanım alanlarını ve buradaki araç gereçleri kullanırken nelere dikkat etmemiz gerektiğini aşağıdaki boşluğa yazın.

15. Aşağıda millî birlik ve beraberlik ile ilgili ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazın.

- ☐ Kurtuluş Savaşı'nda, erkekler cephede savaşırken yaşlılar, kadınlar ve çocuklar cephe gerisinde pek çok görevde bulundular.
- ☐ Türk ordusu, Türk milleti ile bütünleştiği Kurtuluş Savaşı'nda kahramanca savaşarak millî birlik ve beraberliğimizi tüm dünyaya gösterdi.
- ☐ Ülkemizde doğal afetler yaşandığında yardım için birlik olmamıza gerek yoktur.
- ☐ Millî ve dinî bayramlarımız, belirli gün ve haftalarımız ortak duygularla ve coşkuyla kutlanan birlik ve beraberlik günlerimizdendir.
- ☐ Birlik ve beraberlikler toplumun güçlü olmasını sağlamaz.
- ☐ Ülkemize 15 Temmuz'da yapılan hain darbe girişimini birlik ve beraberliğimiz sayesinde durdurduk.
- ☐ Toplamlar, hedeflerine ulaşmak için çalışmasalar da olur.
- ☐ Ülkemizde doğal afetler yaşandığında, afeti yaşayanlar ile aynı üzüntüleri yaşarız.
- ☐ Takım oyunlarında takım için değil kendimiz için yarışırız.
- ☐ Okullar arası yarışmalara hazırlanan öğrencileri, arkadaşları destekler.
- ☐ Millî maçlarda ülkemizi destekleriz.

16.

Okul Müdürü Metin Bey pazartesi sabahı bayrak töreninden sonra, okullarına başka ülkelerden göç etmek zorunda kalan öğrencilerin geldiğini duyurdu. Bu öğrencilerin dilimizi iyi bilmediklerini belirtti. Onların kısa sürede okula ve sınıflarına alışması, uyum sağlaması için herkesten yardım istedi.

Metin Bey konuşmasını bitirdikten sonra öğrenciler sınıflarına girdi. 3/B sınıf öğretmeni Emel Hanım, sınıfa girerken yanında yeni gelen öğrencilerden biri vardı. Adı Reyhan Mohammed idi. Öğretmeni, Reyhan'ı sınıftaki öğrencilerle tanıştırdı. Ardından sınıf başkanı İnci, öğretmenine "Öğretmenim, siz sınıfa gelmeden önce arkadaşlarımızla konuştuk ve okulumuza yeni gelen arkadaşlarımızın uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için bir proje geliştirebilir miyiz acaba diye düşündük. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

Emel Hanım, öğrencilerine sevgi dolu gözlerle bakarak "Aferin benim akıllı öğrencilerim! Bu çok güzel bir fikir. Bu proje sayesinde herkes yeni gelen arkadaşlarına kolayca yardımcı olabilir." dedi.

3/B sınıfı öğrencileri, okullarına yeni gelen arkadaşlarının sorunlarını çözmeye yönelik oluşturacakları proje için neler yapabilirler? Önerilerinizi yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. Aşağıda Atatürk'ün bazı sözleri verilmiştir. Bu sözlerin Atatürk'ün hangi kişilik özelliklerini gösterdiğini altlarındaki boşluklara yazın.

Bir bilgiye inanmadan önce, kararı bütün yönleriyle ele almak ve değerlendirmek gerekir.

Ben icap ettiği zaman en büyük hediyem olmak üzere, Türk ulusuna canımı vereceğim.

.....

.....

Benim gücüm, milletin bana gösterdiği inanç ve güvendir.

Eğitimdir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüce bir toplum olarak yaşatır; ya da bir milleti esaret ve sefaletle terk eder.

.....

.....

18. Ülkemizin gelişmesi, kalkınması ve daha güzel bir yer olması için her birimizin yerine getirmesi gereken bazı görev ve sorumluluklar vardır.

3/A sınıfı öğrencisi İlkem de kendi üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmek istiyor. Buna göre, aşağıda verilenlerden İlkem'in yapması gerekenleri boyayın.

Derslerime düzenli çalışırım.	Tükenebilir kaynakları tasarruflu kullanırım.
Milletvekili seçimlerinde oy kullanırım.	Arızalanan elektrikli eşyaları tamir ederim.
Yerlere çöp atmam ve çevreyi kirletmem.	Odamı toplarım.
Vergimi zamanında ve eksiksiz öderim.	Askerlik hizmetini yaparım.
Alışverişten sonra ödeme fişimi alırım.	Okul ve sınıftaki eşyalara zarar vermem.

19.

Yaptığı çalışmalarla ülkemize katkı sağlamış, ismini herkesin bildiği insanlarımız vardır. Bu insanlarımızın önemli özellikleri; ülkelerini çok sevmeleri, çalışkan olmaları, araştırma yapmayı sevmeleridir. Bizler de bu kişileri örnek almalı, çok çalışmalı, ülkemize hizmet etmeyi amaçlamalıyız.

Aşağıda ülkemize yaptığı çalışmalarla katkı sağlamış insanlardan bazıları verilmiştir. Bu insanlar hakkında araştırma yaparak öğrendiğiniz bilgileri yazın.

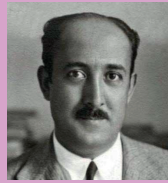
Engin ARIK

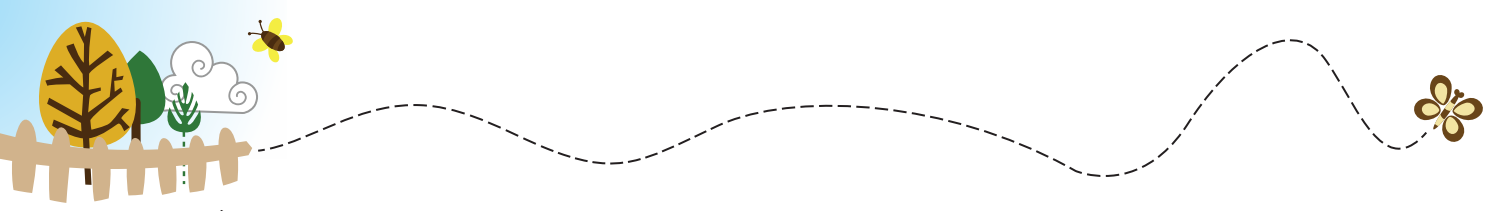
Aziz SANCAR

Jale İNAN

Mehmet Ali
KÂĞITÇI

20. a)

Sena ve ağabeyi Yiğit, yaz tatilinde amcasının çiftliğine gittiler. Sena, amcasına bitki ve hayvanlarla ilgili bazı sorular sordu. Amcası, "Sorularını sana beşinci sınıfa giden ağabeyin cevaplasın." dedi.

Sena'nın sorduğu sorulara, ağabeyinin vermiş olabileceği cevapları alttaki boşluklara yazın.

Bitkilerin yaşamımızdaki önemi nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hayvanların yaşamımızdaki önemi nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

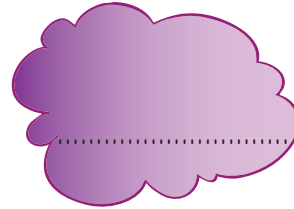
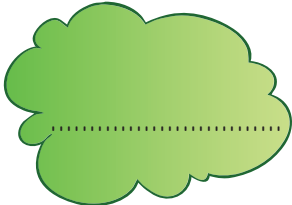

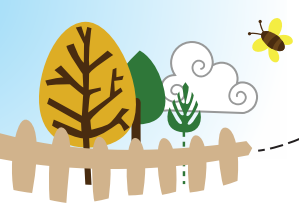

b) Aşağıda verilen hayvanlardan nasıl yararlanıyoruz? Örnekteki gibi karşısına yazın.

Örnek: İnek	→	etinden, sütünden, derisinden.....
Eşek	→	
Arı	→	
Hindi	→	
Balık	→	
At	→	
Tavuk	→	
Keçi	→	
Kaz	→	
Koyun	→	

c) Bitkilerden elde edilen altı tane ürün adını bulutların içine yazın.

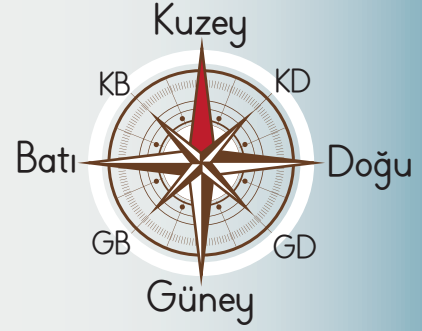
21. Aşağıda verilen sebze ve meyvelerin yetiştirme koşullarını araştırıp yazın.

 Üzüm	
 Patates	
 Portakal	
 Buğday	

22.

Pusula ile en doğru ve güvenilir şekilde yönümüzü bulabiliriz. Düz bir yere konulan pusulanın ibresindeki renkli uç daima kuzeyi gösterir. Bunun yanında doğadan yararlanarak da yönümüzü bulabiliriz.

Aşağıdaki görsellere bakarak doğada yönümüzü nasıl bulacağımızı karşılarında verilen boşluklara yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

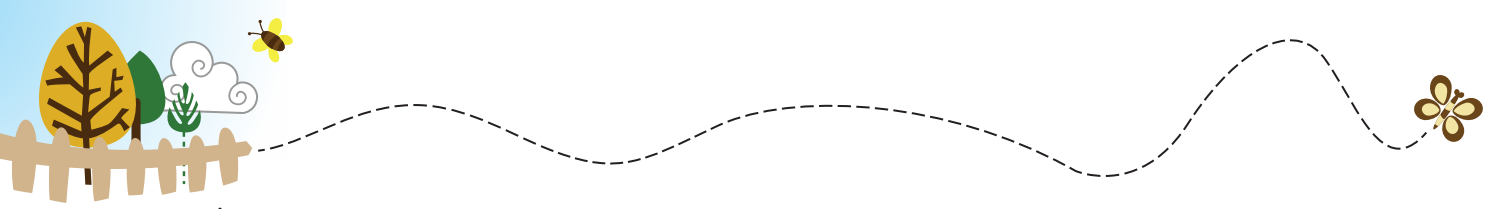
.....

.....

.....

.....

23. a) Aşağıdaki görselleri inceleyerek insanların çevreye olan etkilerini verilen boşluklara yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Siz, yukarıdaki görsellerde yer alan çevrelerden hangisinde yaşamak isterdiniz? Nedenini açıklayın.

.....

.....

.....

24. a) Aşağıda insanların doğaya olumsuz etkilerini anlatan görseller yer almaktadır. Bu olumsuz etkileri önlemek için birey olarak sizin neler yapabileceğinizi verilen boşluklara yazın.

SU
KİRLİLİĞİ

.....

.....

.....

.....

.....

TOPRAK
KİRLİLİĞİ

.....

.....

.....

.....

.....

HAVA
KİRLİLİĞİ

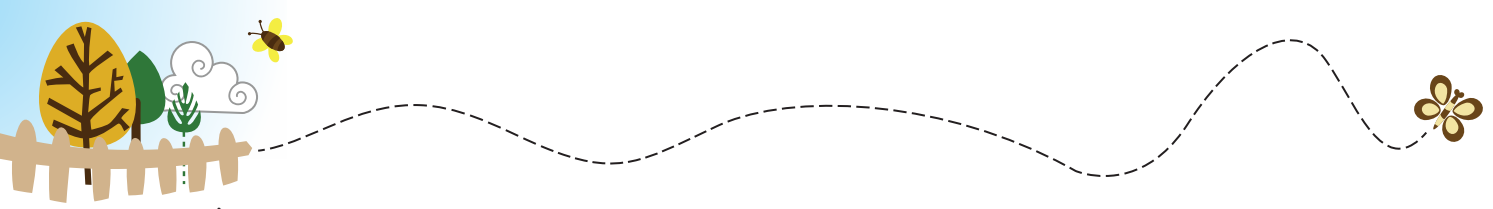
.....

.....

.....

.....

.....

b) Aşağıda doğal çevrenin korunması konusunda çalışan gönüllülerin biraraya gelerek oluşturduğu kuruluşların bazılarının kısaltmaları verilmiştir. Kısaltmaları uygun açıklamalarla eşleştirin.

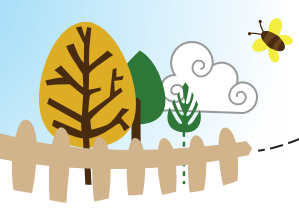
Çevreyi Koruma ve Ambalaj
Atıkları Değerlendirme Vakfı

Çevre ve Kültür Değerlerini
Koruma ve Tanıtma Vakfı

Türkiye Erozyonla Mücadele,
Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları
Koruma Vakfı

CEVAPLAR

1.

Olumlu Etkileyecek Davranış Gösteren Çocuklar	Olumsuz Etkileyecek Davranış Gösteren Çocuklar
● İlhan ● Uygur ● Dicle ●	● Yener ● Cansu ● Yeliz ●

2. (Y) Arkadaşımızın fiziksel özellikleriyle alay edebiliriz.

(D) Arkadaşlarımıza karşı anlayışlı olmalıyız.

(D) Ağlayan arkadaşımızın yanına gidip ona yardımcı olmalıyız.

(D) Hata yaptığımızda arkadaşımızdan özür dilemeliyiz.

(Y) Arkadaşımıza verdiğimiz sözleri tutmamalıyız.

(Y) Arkadaşımızın bize emanet ettiği bir eşyayı istediğimiz gibi kullanabiliriz.

(D) Kalemimi unutan arkadaşımıza yedek kalemimizi verebiliriz.

(Y) Başarılı arkadaşlarımızı tebrik etmemize gerek yoktur.

3. Her öğrenciden, sınıfının yerleşim ve fiziksel özelliklerine uygun şekilde bir kroki çizmesi beklenmektedir.

4.

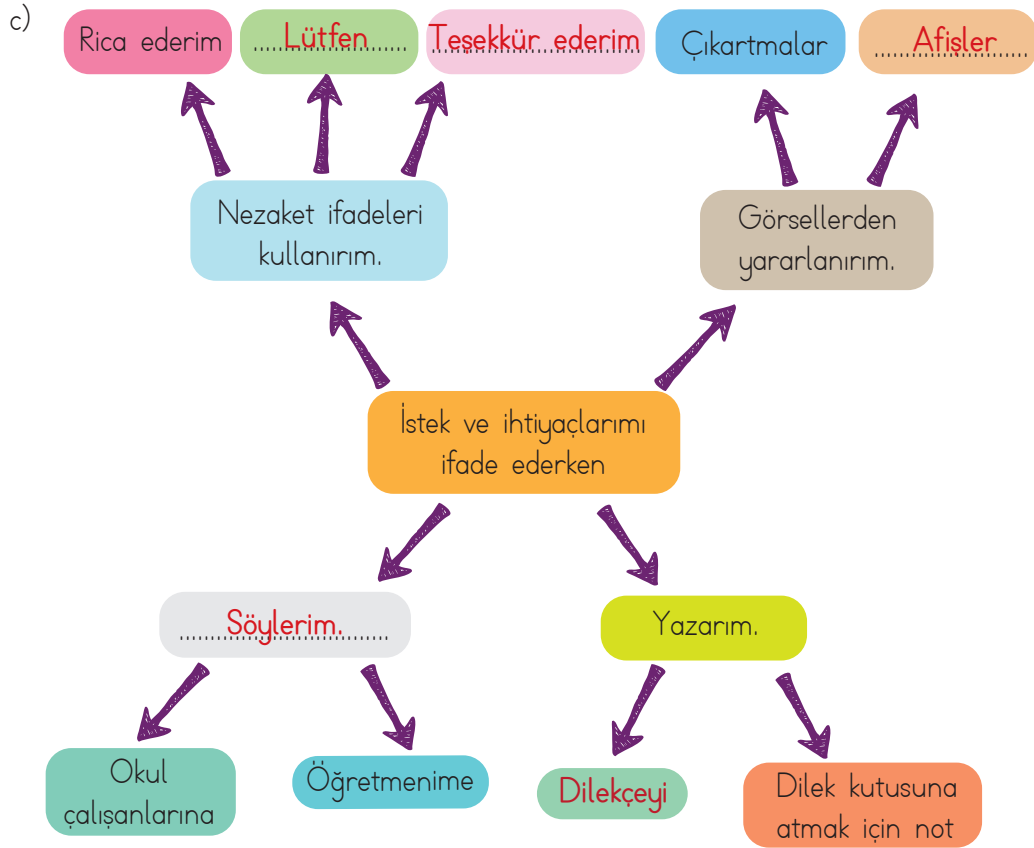
Etkinlik Adı	
Bireysel Katkıları	Etkinlikler bireysel olarak bizde; yardımlaşma, iş birliği, saygı ve nezaket kurallarına göre rekabet etme vb. duygu ve davranışlar geliştirir. Etkinlikler sayesinde sosyalleşiriz. Bunun yanında insanlarla iyi yönde ilişkiler kurarız.
Toplumsal Katkıları	Yardımlaşma, dayanışma, kaynaşma, paylaşma vb. değerleri yaşatır. İyiliğin, saygının, umudun, gururun, samimiyetin, cesaretin ve adaletin yayılmasını sağlamada bu etkinliklerin faydaları arasında yer almaktadır.

Not: Her öğrencinin seçtiği etkinliklerin sağlayacağı bireysel ve toplumsal katkıları ifade eden cevapları doğru kabul edilecektir.

5. a) 1) Dilekçe yazabilirim.
2) Dilek kutusunu kullanabilirim.
3) Afis hazırlayabilirim.
4) Öğretmenime sözlü olarak ifade edebilirim.
5) Oy isterim, oy kullanırım.

b) Her öğrencinin, dilek kutusuna atacağı, uygun bir dille yazılmış olan notlar doğru kabul edilecektir.

	Büyüklerimizin çocukluğu	Bizim çocukluğumuz	Benzerlikler	Farklılıklar
Oynanan oyunlar	İp atlama, körebe, seksek, saklambac, aşık atma, dalya, dokuztas...	Saklambac, satranç, bilgisayar oyunu, ip atlama...	Seksek, dokuztas, saklambac, ip atlama...	Dalya, bilgisayar oyunu, aşık atma...
Oyuncaklar	Topaç, bilye, tahtadan oyuncaklar, bez bebekler...	Bebek, tablet, kumandalı araba, fabrika yapımı oyuncaklar...	Bebek, araba, bilye, topaç...	Eskiler genellikle el yapımı, günümüzde ise fabrika yapımı...
Kıyafetler	Kendilerinin ördüğü veya diktığı kıyafetler, siyah okul önlüğü...	Hazır dikilmiş kıyafetler, okul formaları...	Şekil olarak benziyorlar...	Eskiden elde örülüp dikiliyordu. Şimdi ise fabrika yapımıdır.
Yaşanan evler	Tek veya çift katlı taştan ve kerpiçten, sobalı evler yaygındı.	Çok katlı, kaloriferli betonarme binalar, villalar.	Ailelerin ihtiyaçlarını karşılacak yapıda olmasıdır.	Eskiden sobalı, bir veya bahçeli, iki katlıydı. Günümüzde ise çok katlı kaloriferlidir.

Not: Öğrencilerin anne, baba, dede, nine gibi büyüklerinden öğrendiği kıyaslamalar da doğru kabul edilir.

7. Örnek: Yiğit'in söyledikleri yanlıştır. Alışverişe gittiğimizde önceliği ihtiyaçlarımıza vermeliyiz. İsteklerimiz konusunda ısrarcı olmamalıyız. İsrarcı olursak ailemizi üzeriz.

Örnek: Yiğit'in söyledikleri yanlıştır. İsteklerimizi her zaman alamayız. Ama isteklerimizi alabilmek için harçlıklarımızı biriktirebiliriz. Böylece ailemizi zor durumda bırakmamış oluruz.

Not: Verilen örnek öğrenci cevapları dışında, istek ve ihtiyaçlarını karşılarken kendisinin ve ailesinin bütçesini korumaya özen göstermeye ilişkin Yiğit'in davranışlarının yanlışı olduğunu belirterek bunun nedenini anlamlı ve kurallı cümlelerle, uygun şekilde ifade eden cevaplar da doğru kabul edilecektir.

8.

Alışveriş yaparken satın aldığımız ürünlerin son kullanma tarihine bakmalıyız. Son kullanma tarihi geçmiş ürünleri almayıp satıcıyı uyarmalıyız. Satıcıların son kullanma tarihi geçmiş ürünleri satması yasaktır.

Açıktaki satılan ürünleri satın almamalıyız.

Hasarlı veya bozuk ürünleri iade edebiliriz. Bunun için aldığımız ürünün fişini veya faturasını almamız gerekir.

Satın aldığımız ürünlerin TSE belgeli olmasına dikkat etmeliyiz. Bu belgeyi Türk Standartları Enstitüsü vermektedir. Bu belgeyi alan ürünler daha güvenlidir.

Aynı mallardan kaliteli ve ucuz olanı tercih etmeliyiz.

Besin maddelerini satın alırken onların kokusuna, rengine, şekline, temizliğine, tazeliğine ve hijyenine dikkat etmeliyiz.

Not: Verilen örnek öğrenci cevapları dışında, yiyecek ve içecek satın alırken dikkatli olunması gereken durumları anlamlı ve kurallı cümlelerle, uygun şekilde ifade eden cevaplar da doğru kabul edilecektir.

9.

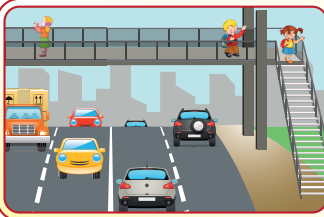
3.

kapı

10.

Trafik kurallarına uyuyor. ☐Trafik kurallarına uymuyor. ☒

Arac seyir halinde ilerlerken camdam sarktığı için yere düşebilir, herhangi bir cisme çarpabilir, yaralanma vb. istenmeyen olumsuz sonuçlar yaşanabilir.

Trafik kurallarına uyuyor. ☒Trafik kurallarına uymuyor. ☐Trafik kurallarına uyuyor. ☒Trafik kurallarına uymuyor. ☐Trafik kurallarına uyuyor. ☐Trafik kurallarına uymuyor. ☒

Duran iki aracın arasından karşıdan karşıya geçmek tehlikelidir. Araçların hareket etmesiyle iki aracın arasında sıkışıp yaralanabilir. Araçların arasından geçerken solundan veya sağından gelen aracı görmediği için yaralanma vb. istenmeyen olumsuz sonuçlar yaşanabilir.

Trafik kurallarına uyuyor. ☐Trafik kurallarına uymuyor. ☒

Trafiğin olduğu alanlarda oyun oynamak tehlikelidir. Görseldeki çocuk topun pesinden kontrolsüz bir şekilde yola çıktığı için yaralanma vb. istenmeyen olumsuz sonuçlar yaşanabilir.

Not: Verilen örnek öğrenci cevapları dışında, trafik kurallarına uyulmadığında yaşanabileceklere ilişkin anlamlı ve kurallı cümlelerle, uygun şekilde ifade edilen cevaplar da doğru kabul edilecektir.

11. a)

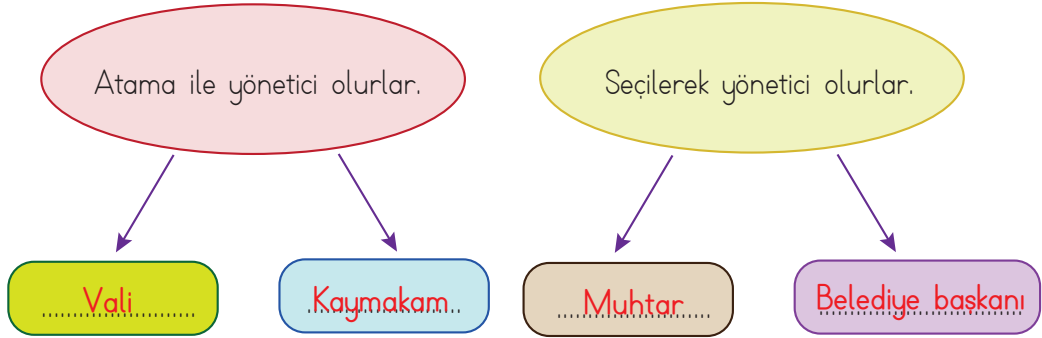
.....**Muhtar**....., köyleri ve mahalleleri yönetir. En küçük yönetim birimidir. Orada yaşayanlar tarafından seçilir.

.....**Vali**....., illerin her yönden genel idaresini sağlar, düzenler, denetler. İllere atama ile iş başına gelmişlerdir.

.....**Belediye başkanı**....., yaşadığımız il, ilçe, ve kasabalarda yapılan temizlik işleri, çöplerin toplanması, aydınlatma, toplu taşıma, su, işletmelerin sağlığa uygun hizmet verebilmesi için denetlenmesi vb. halk hizmetlerini yürütür. Orada yaşayanlar tarafından seçilir.

.....**Kaymakam**....., ilçelerdeki idari işleri yaparlar ve yönetirler. İlçelere atama ile iş başına gelmişlerdir.

b)

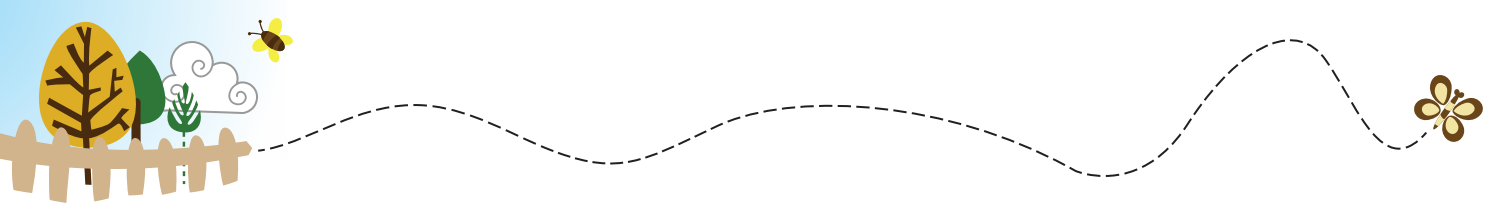

12. Ülkemizin yönetim şekli cumhuriyettir. Cumhuriyet; hükûmet ya da devlet başkanının halk tarafından belli bir süre için ve belirli yetkilerle seçildiği yönetim biçimidir.

Not: Cumhuriyet yönetim şekline vurgu yapan uygun öğrenci cevapları da doğru kabul edilecektir.

13. a) Her öğrenciden yaşadığı yerin tarihî eserleri, doğal güzellikleri ve turistik yerleri ile ilgili araştırma yaparak elde ettiği bilgileri verilen boşluklara anlamlı ve kurallı cümlelerle, uygun şekilde yazması beklenmektedir.

b) Her öğrenci en çok beğendiği yerin adını yazar ve resmini çizer.

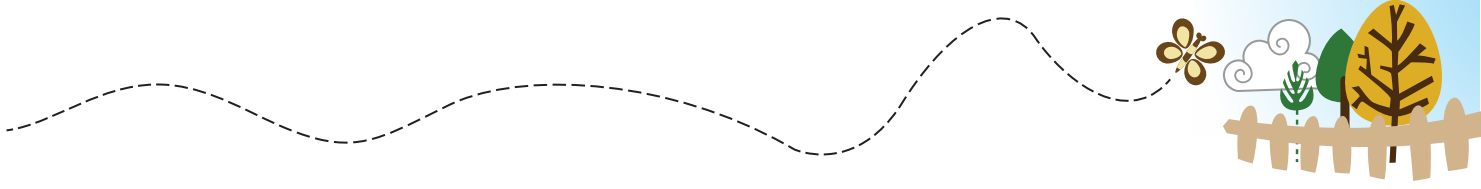

14. Milletin ortak mallarını, vatansever sorumluluk sahibi bir insan olarak temiz ve özenli kullanmalıyız. Girdiğimiz ortak alanların kurallarına uymalıyız. Yırtma, yıpratma, çizme, delme gibi zarar verici davranışlarda bulunmamalıyız. Kendimiz ve çevremizdekilerin sağlığını korumak için ortak kullanım alanlarını temiz tutup mikropların üremesini engellemeliyiz.

Not: Verilen örnek cevabın dışında öğrencilerin ortak kullanım alanları ve araç-gereçlerini korumak için yazdıkları doğru ve anlamlı ifadeler de kabul edilecektir.

15.

D	Kurtuluş Savaşı'nda, erkekler cephede savaşırken yaşlılar, kadınlar ve çocuklar cephe gerisinde pek çok görevde bulundular.
D	Türk ordusu, Türk milleti ile bütünleştiği Kurtuluş Savaşı'nda kahramanca savaşarak millî birlik ve beraberliğimizi tüm dünyaya gösterdi.
Y	Ülkemizde doğal afetler yaşandığında yardım için birlik olmamıza gerek yoktur.
D	Millî ve dinî bayramlarımız, belirli gün ve haftalarımız ortak duygularla ve coşkuyla kutlanan birlik ve beraberlik günlerimizdendir.
Y	Birlik ve beraberlikler toplumun güçlü olmasını sağlamaz.
D	Ülkemize 15 Temmuz'da yapılan hain darbe girişimini birlik ve beraberliğimiz sayesinde durdurduk.
Y	Toplumlar, hedeflerine ulaşmak için çalışmasalar da olur.
D	Ülkemizde doğal afetler yaşandığında, afeti yaşayanlar ile aynı üzüntüleri yaşarız.
Y	Takım oyunlarında takım için değil kendimiz için yarışırız.
D	Okullar arası yarışmalara hazırlanan öğrencileri, arkadaşları destekler.
D	Millî maçlarda ülkemizi destekleriz.

16. Proje adı: Hepimiz Biriz

Projenin Amacı: Okulumuza başka ülkelerden göç ederek yeni gelen arkadaşlarımızın dilimizi, kültürümüzü öğrenmelerine yardımcı olmak, okul ortamına alışmalarını sağlamak.

Proje Sloganı: Hepimiz Biriz, Birlikte Varız

Projeye Katılanlar: Tüm okul

Projenin Aşamaları:

- 1) Farklı ülkelerden gelen öğrencilerin sınıfları tespit edilecek.
- 2) Projemiz öncelikle sınıflarında yabancı öğrenci bulunan sınıflardaki öğrencilere açıklanacak.
- 3) Okuldaki öğrencileri bilgilendirmek için görsel olarak afişler hazırlanacak.
- 4) Okul içinde, ders dışı saatlerde projenin etkinlikleri gerçekleştirilecek.

Projenin açıklaması:

Arkadaşlarımız farklı ülkelerden geldikleri için kendi dillerini konuşuyorlar. Dilimizi kolay öğrenmeleri için onlarla bol bol sohbet etmeli, söyleyemedikleri kelimeleri tekrar ederek onlara yardımcı olmalıyız. Farklılıklarımıza rağmen birbirimize saygı duymalıyız. Onların okula alışmasına katkı sağlamalı, onların kültürümüzü tanımalarına imkân vermeliyiz.

Bu projenin hedefine ulaşması için tüm okul öğrencilerinin etkinliklere katılımını sağlamalıyız.

Yapılacak Etkinlikler:

Film izleme günleri düzenlemek.

Okulumuzda bulunan farklı milletlere sahip arkadaşlarımızla birlikte oyunlar oynamak.

Okulda bulunan eşyaların adını Türkçe olarak kâğıtlara yazmak. Yazılan kâğıtları, eşyaların üzerine yapıştırmak.

Kermesler, sergiler vb. etkinlikler düzenleyerek kültürümüzü tanıtmak.

Not: Verilen proje örneği dışında, ülkemizde yaşayan farklı kültürdeki insanların sorunlarına çözüm bulmaya yönelik yapılan projelerde doğru kabul edilecektir.

17.

Bir bilgiye inanmadan önce, kararı bütün yönleriyle ele almak ve değerlendirmek gerekir.

Akil yürütme

Ben icap ettiği zaman en büyük hediyem olmak üzere, Türk ulusuna canımı vereceğim.

Vatan ve millet sevgisi

Benim gücüm, milletin bana gösterdiği inanç ve güvendir.

İnandırıcılık

Eğitimidir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüce bir toplum olarak yaşatır; ya da bir milleti esaret ve sefaletle terk eder.

Eğitimciliği

18.

Derslerime düzenli çalışırım.

Tükenebilir kaynakları tasarruflu kullanırım.

Milletvekili seçimlerinde oy kullanırım.

Arızalanan elektrikli eşyaları tamir ederim.

Yerlere çöp atmam ve çevreyi kirletmem.

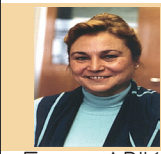
Odamı toplarım.

Vergimi zamanında ve eksiksiz öderim.

Askerlik hizmetini yaparım.

Alışverişten sonra ödeme fişimi alırım.

Okul ve sınıftaki eşyalara zarar vermem.

Engin ARIK

Ülkemizde bulunan toryum yataklarının gücünü ve ülkemize sağlayacağı olağanüstü katkılarının keşfine imza atan Türk Profesör Engin Arık.

Türkiye'de çok önemli rezervleri bulunan toryum mineralinin enerji sorununa temiz ve ekonomik bir çözüm olabileceği ve olması gerektiği yönündeki görüşleri ve çalışmalarıyla tanınmıştır. Bu yolla Türkiye'nin, elektrik enerjisi üretmede, trilyonlarca varil petrole eşdeğer bir enerjiye sahip olabileceğini açıklamıştır.

Aziz SANCAR

Mehmet Özdoğan ile birlikte ABD Ulusal Bilimler Akademisi'ne seçilen ilk Türktür. Sancar, hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl

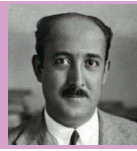
onardığını ve genetik bilgisini koruduğunu haritalandıran araştırmaları nedeniyle 2015'te Nobel Kimya Ödülünü kazanmaya layık görülmüştür.

Jale İNAN

Türkiye'nin ilk kadın arkeoloğudur. Uzun yıllar devam eden programlı kazılarla Perge ve Side antik kentlerinin gün ışığına

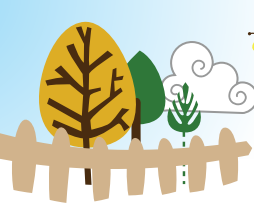
çıkarılmasına emek vermiştir. Çıkarılan eserlerin sergilenmesi için Antalya ve Side müzelerinin kurulmasını sağlamıştır.

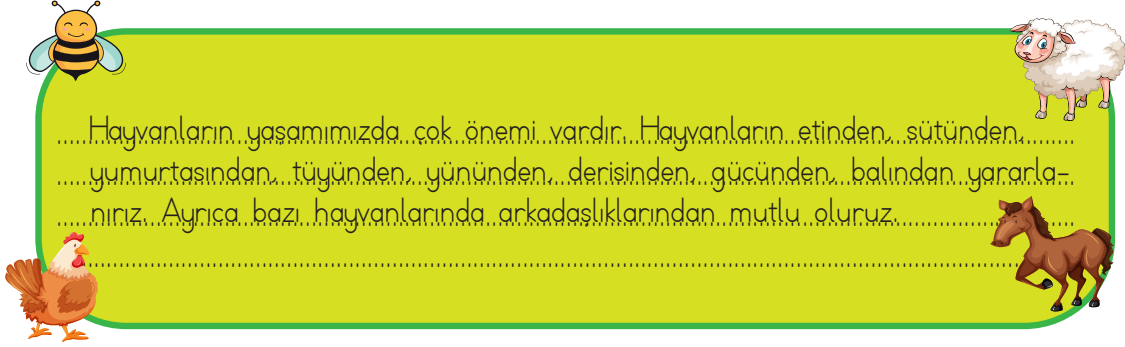
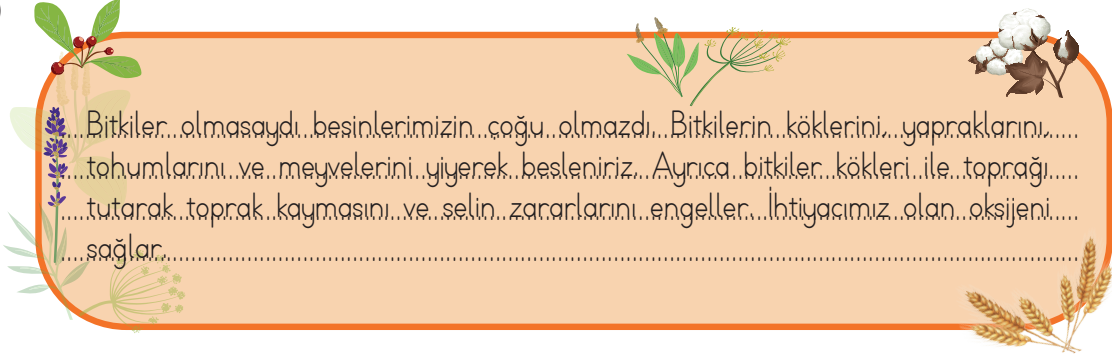
Mehmet Ali KÂĞITÇI

Türk kimyager ve kâğıt mühendisi. Türkiye'de ulusal selüloz ve kâğıt sanayisinin kurulmasında önderlik ve öncülük rolü üstlenerek, Türk kâğıt sanayisinin kurucusu

olmuştur. Türkiye'de kâğıt, karton, ambalaj kâğıdı, gazete kâğıdı vb. üretecek ilk fabrikanın 1934 yılında başlayan kuruluş çalışmalarını yürüttü. Sümerbank Kâğıt ve Karton Fabrikası'nı 1941 yılına kadar yönetti.

20. a)

b)

Örnek: İnek	→	etinden, sütünden, derisinden
Eşek	→	gücünden
Arı	→	balından
Hindi	→	etinden, yumurtasından
Balık	→	etinden
At	→	gücünden
Tavuk	→	etinden, yumurtasından
Keçi	→	etinden, sütünden, derisinden
Kaz	→	etinden, yumurtasından
Koyun	→	etinden, sütünden, derisinden

c) Un, pamuk, kumaş, salça, makarna, iplik

Not: Verilen örnek cevaplar dışında, öğrencilerin yazdığı uygun ürünler de doğru kabul edilir.

Üzüm

Killi ve su geçirmez topraklarda en iyi verim alınır. Çok fazla yağış almamalı ancak çok serin de olmamalı.

Patates

Ilıman ve serin iklim bitkisidir. 15-18°C bir sıcaklık ister. Sulama çok iyi ayarlanmalı. Ne çok fazla ne çok az olmalıdır. Gelişiminin ilk evrelerinde -2°C bitkiyi dondurabilir.

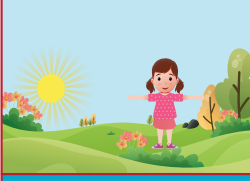
Portakal

Ilıman iklimi sever. Şiddetli ve soğuk rüzgârlar ağaçlara zarar verir. İyi su geçiren toprakları sever. Yani toprak hafif ve orta ağır yapıda olmalıdır. Eğimli alanları sever.

Buğday

Genellikle serin ve ılık iklim şartlarında yetişir. Gelişiminin ilk evrelerinde yüksek sıcaklıktan hoşlanmaz. Sıcaklık 5-10°C nem % 60 üzerinde olursa bitki normal gelişimine devam eder. Yıllık yağışı 350-1150 mm olan iklim bölgelerini sever.

	Güneşin doğduğu tarafa sağ kolumuzu uzatırsak sağ kolumuz doğuyu, sol kolumuz batıyı, ön tarafımız kuzeyi, arka tarafımız ise güneyi gösterir.
	Güneşli bir günde öğle vakti güneş tam tepede iken yere dikilen bir çubuğun en kısa gölgesinin bulunduğu taraf kuzeyi gösterir.
	Bulutsuz, açık bir havada gece gökyüzünde gördüğümüz en parlak yıldız Kutup Yıldızı'dır. Kutup Yıldızı kuzeyi gösterir.
	Karınca yuvalarının ağzı güneyi gösterir. Kuzey tarafında ise soğuktan korunmak için toprak yığıntısı bulunur.
	Ağaçların ve kayaların yosun tutan tarafları kuzey yönünü gösterir.

23. a)

İnsanlar; fidan ve çiçek dikerek, çevreyi temiz tutarak doğayı güzelleştirir ve korurlar.

Evsel ve sanayi atıkları doğa için büyük tehlike oluşturur. Atık sular arıtılmadan doğa- ya bırakıldığında çevreyi kirletir. Bununla birlikte pil, plastik gibi bazı atıklar toprakta cürümez ve çevreye canlılara zarar verir. Denizlere bırakılan atıklar, buradaki canlıların ya-şam alanlarını kirletir.

Odun elde etmek için ağaçların kesilmesi ormana zarar verir. Piknik yapanların yaktıkları ateşi söndürmemesi, cam kırıklarını doğaya atması gibi nedenlerle çıkan yangınlar da ormanı yok eder.

Nesli tükenmekte olan canlılar koruma altına alınmalı. Onların yaşam alanlarına müdahale edilmemelidir.

Not: Verilen örnek öğrenci cevapları dışında, görsellerdeki insanların çevreye etkilerine ilişkin anlamlı ve kurallı cümlelerle, uygun şekilde ifade edilen cevaplar da doğru kabul edilecektir.

b) 1. ve 4. görselin olduğu çevrede yaşamak isterdim. Çocuklar ağaç ve çiçek dikerek, çöpleri toplayarak çevreyi güzelleştiriyor. İnsanlar fidan dikerek ormanların çoğalmasını sağlıyor. Ormanlar birçok hayvanı barındırır, havayı temizler ve doğayı güzelleştirir. Nesli tükenmekte olan hayvanlar insanlar tarafından avlanmıyor ve böylece soyları tükenmiyor.

Not: Verilen örnek cevap dışında, öğrencilerin hangi görselde yer alan çevrede yaşamak istediğini anlattığı anlamlı ve kurallı cümleler ile ifade edilen cevapları da doğru kabul edilecektir.

24. a)

SU
KİRLİLİĞİ

Su kaynaklarına atık madde atılmamasını sağlarım. Suyu bilinçli kullanırım. Suya atık yağları atmam.

TOPRAK
KİRLİLİĞİ

Kirli suların toprağa karışmasını önlemek için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlarım. Pil, plastik gibi atık maddelerin toprağa atılmaması için çalışmalar yaparım. Toprağa atık yağları atmam.

HAVA
KİRLİLİĞİ

Fabrika bacalarına filtre takarım. Çevre dostu yakıtlar kullanırım. Trafikteki araçlar havayı kirlettiği için toplu taşıma araçları kullanırım. Fidan dikerim. Ormanları korurum.

Not: Verilen örnek öğrenci cevapları dışında, görsellerdeki insanların doğaya olumsuz etkilerini önlemek için neler yapabileceklerine ilişkin anlamlı ve kurallı cümlelerle, uygun şekilde ifade edilen cevaplar da doğru kabul edilecektir.

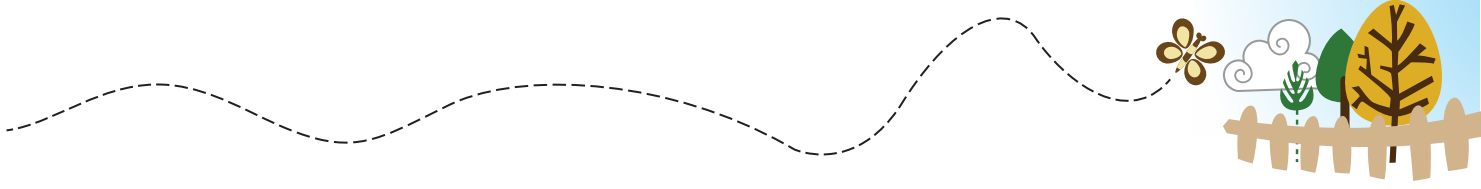
b)

Çevreyi Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı

Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı

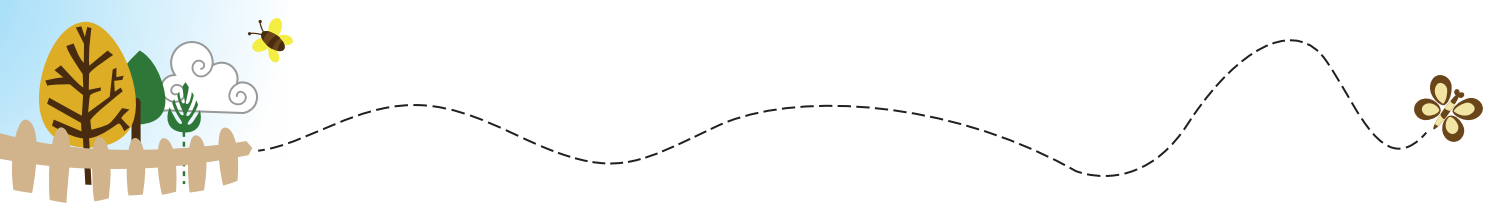
Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

25. **Plastik:** Çöpe atıldığı zaman çürümez, paslanmaz, çözünmez, biyolojik olarak bozulmaz ve doğada bozulmadan uzun yıllar kalır. Suyun ve toprağın kirlenmesine neden olur. Sulardaki canlılara zarar verir hatta ölümlerine neden olur. Kullanılmış plastik malzemelerin fabrikalarda işlenmesiyle fotoğraf çerçeveleri, plastik mutfak eşyaları, alışveriş poşetleri, oyuncaklar, yiyecek, içecek ve çeşitli başka ürünlerin ambalajları, deterjan şişesi, çöp bidonu, sulama borusu, yer döşemesi, çöp torbası, elbise askısı, iplik ve benzeri malzemelere dönüştürülerek tekrar kullanılabilir.

Cam: Kullanılmış camların yeniden değerlendirilmesinde asıl süreçten daha az enerji kullanılır. Hammadde kullanımı yerine geri dönüştürülerek üretilen cam üretimi sırasında neden olunan hava ve su kirliliği azalmaktadır. Camlar geri dönüştürüldüğünde şişeler, kavanozlar, süs eşyaları, aydınlatma sistemleri, pencereler, aynalar ve birçok alanda kullanılır.

Pil: Taşınabilir türdeki atık pillerin geri dönüşümünden çinko ve çinko bileşikleri, manganez bileşikleri, ferromangan, ferronikel, nikel, kadmiyum ve kadmiyum birleşikleri, lityum, gümüş, kobalt ve büyük kapasiteli birkaç tesiste de az miktarlarda nadir toprak elementleri geri dönüştürülmektedir. Ağır metallerin toprağa veya suya karışmasını önlemek ve özellikle pillerin bünyesindeki bazı değerli metalleri geri dönüştürerek ekonomik kazanç yaratmaktır.

DİLEK KUTUSUNA ATILACAK NOT KÂĞIDI

Ek-1